

מקום ליהודי

ג'וזף אוטמר הֶפְטֶר

הקדמה / אודי אדלמן*

בשנת 1938 התפרסמה בניו יורק חוברת קצרה שכותרתה *Room for the Jew!*¹. הטקסט, המופיע כאן לראשונה בתרגום לעברית, נכתב על ידי ג'וזף אוטמר הֶפְטֶר (Joseph Otmar Heftner), יהודי בשנות הארבעים לחייו, יליד העיר פְּשְׁמִיֶשְׁל (Przemyśl) בגליציה, שהיגר לארצות הברית בשנות העשרים של המאה העשרים. בחוברת פורש הפטר הצעה מפורטת לפתרון השאלה היהודית ערב מלחמת העולם השנייה, ובראשה הקריאה להקים את מדינת נאי-יודה (Nai Juda), היא יהודה החדשה – בית לעם היהודי.

הפטר מציג דיון מקיף ודחוס שמשלב ניתוח היסטורי, פרשנות פוליטית של המצב הקיים וניסוח אוטופי של פתרון מדומיין. כמו הרוב המכריע של הוגי הציונות בסוף המאה התשע-עשרה ותחילת המאה העשרים, הפטר טוען שהיהודים לא ימצאו מנוח עד שייקחו את האחריות על גורלם כעם ויתפקדו באופן אוטונומי בְּמָקוֹם שאותו ידרשו וישיגו ושעליו יגנו בכוחות עצמם. נקודת המוצא של הפטר בבואו לתכנן מדינה ליהודים היא פרקטית ופרגמטית. על פי חישוביו הסכמטיים, צריך היה למצוא פתרון לכ-10 מיליון יהודים בשטח שאינו קטן מ-130 אלף קמ"ר, בערך פי שישה משטחה של מדינת ישראל כיום. בהתאם לכך, ולנוכח התגברות הרדיפות באירופה, הפטר סבר שאין טעם לנסות למקם את המדינה היהודית בפלשתינה המנדטורית, וכי את המאמצים ואת הכסף יש להשקיע במציאת פתרון מהיר בכל מקום שהוא, ובלבד שיענה על התנאים הסביבתיים ויאפשר קניית קרקע שתקיים את יושביה. בהמשך מציע הפטר אפשרויות ממשיות יותר למיקומה של המדינה החדשה – באוסטרליה, בקנדה ובדרום אמריקה. הוא מתאר בפרוטרוט את חוקיה של המדינה החדשה, את דגלה, את שפתה ואת המנונה. לצד פרסום החוברת עיצב הפטר כרזות שקראו להקמתה ואף גייס צבא חלוץ.

*את החוברת *Room for the Jew!* גיליתי במקרה, והיא הובילה אותי למחקר של שנתיים ויותר בעקבות חייו ודמותו של הפטר. חלק מתוצאות המחקר הזה הוצגו במסגרת התערוכה "לאן?" אשר אצרתי יחד עם אייל דנון ורן קסמי-אילן במרכז הישראלי לאמנות דיגיטלית בחולון בשנת 2012. התערוכה עסקה בתגובות של אמנות עכשווית לשאלה היהודית בהיסטוריה, לאפשרויות שנדחקו הצידה ולתפיסת הקיום היהודי בזמן הזה. בתערוכה הוצגו צילומים ופוסטרים שהפטר יצר לצד עבודת וידאו של האמן מייקל בלום, אשר התחקה יחד איתי אחר דמותו בניו יורק ובמקסיקו. פרטים נוספים על התערוכה והעבודות בעמוד התערוכה: <http://www.digitalartlab.org>; http://www.maarav.org.il/category/where_to ובגיליון כתב העת "מארב" שפורסם לצד התערוכה: http://www.maarav.org.il/category/where_to

המחשבה על מדינה ליהודים שאינה בארץ ישראל איננה ייחודית להפטר והיתה נפוצה באותה תקופה. רעיונות דומים נוסחו והתפרסמו מאז אביב העמים האירופי, באמצע המאה התשע-עשרה, ושיא הפולמוס סביבם היה הדיון הטעון שהתרחש בקונגרס הציוני העולמי השישי, שהתקיים בבאזל בשנת 1903 וזכה לכינוי "קונגרס אוגנדה". לאחר שהקונגרס דחה את התוכנית להקמת מדינה יהודית באוגנדה התפצלה קבוצה של תומכי התוכנית מתוך התנועה הציונית והקימה את "ההסתדרות הטריטוריאליסטית היהודית" (יט"א). הטריטוריאליסטים האמינו שיש לפעול בהקדם האפשרי ובכל דרך כדי למצוא מקום לעם היהודי ולהציל את הנרדפים באירופה, גם במחיר ויתור על ארץ ישראל. הפטר לא נמנה עם הטריטוריאליסטים, אך הצעתו תאמה ברוחה ובתוכנה את תחושת הדחיפות ואת התפיסה שיש למצוא ליהודים מפלט מידי ולממש את האוטופיה הציונית גם ללא ציון. הוא התייחס בבזו לרוח הפקידותית של המוסדות הציוניים בזמנו וטען כי הם מוליכים שולל את התורמים היהודים, שכן לא נראה שמדינה בפלשתינה תצליח להתקיים ולהוות פתרון קבע אוטונומי ליהודים, אך למרות זאת פנה גם אל המנהיגים הטריטוריאליסטים בבקשה לשיתוף פעולה ונענה בסירוב. הם בזו לרעיונותיו הפשטניים והתעלמו ממנו, היות שהיה עוף מוזר בנוף הציוני: הוא פעל בעצמו מחוץ למוסדות רשמיים ולא השתייך לשום ארגון או קבוצה מוכרת.

הפטר פעל במרץ לקידום רעיונותיו למרות הניתוק והדחייה, ובין השנים 1938–1944 שלח את החוברת למנהיגים יהודים ולדמויות מפתח ברחבי העולם, ביניהם טרוצקי, איינשטיין והוגי דעות יהודים אחרים. הוא פעל לגיוס צעירים וצעירות יהודים לאימונים לקראת המסע לארץ החדשה, ובמכתבים וידיעות עיתונאיות טען כי הצליח לאסוף כמה מאות מתנדבים. בתמונות מהתקופה נראית קבוצה קטנה של מתנדבים מתאמנים בתנאי שטח.

רבים מהצעירים שהפטר גייס נהרגו במלחמה, וממכתביו מ-1944 ניכר שהוא נואש מהניסיונות לממש את חזונו. מרגע זה ואילך אין עוד זכר לפרויקט שלו למציאת מקום ליהודי. רק ב-1971, שנתיים לפני מותו, חזר הפטר לרעיונות שהנחו אותו בכתיבת "מקום ליהודי" ופרסם ספר בשם Citizens Land², ספר שהעניין היהודי כלל לא נזכר בו, והרעיונות שעמדו בבסיס המחשבה ב"מקום ליהודי!" עברו בו הכללה לכדי דרישה קוסמופוליטית וישירה: "פיסת אדמה לכל אדם". בליל ה-31 בדצמבר 1973 מת הפטר בודד ונשכח בבית חולים בניו מקסיקו.

חייו של הפטר היו מלאי עיסוקים ותהפוכות. הוא היה אמן, מעצב גרפי, איש צבא, חוקר והוגה דעות. במלחמת העולם הראשונה לחם בכל רחבי אירופה, היה שותף לכתיבת הספר הראשון שפורסם בארצות הברית על עיצוב גרפי³, ובשנות חייו המאוחרות הפך לחוקר היסטורי ומתעד גרפי של מדי הצבא המקסיקני במאה התשע-עשרה ונחשב למומחה יחיד מסוגו. "מקום ליהודי!" נשכח כמעט לגמרי מההיסטוריה. רק חוקרים מעטים יודעים משהו על חוברת זו, מלבד דבר קיומה, ואיש אינו מכיר את סיפור חייו המורכב של הפטר, שנדד בין אירופה, ארצות הברית ומקסיקו. מקומו נפקד מההיסטוריה ומההגות הציונית, ואף על פי שעושר הרעיונות המקוריים והלהט האוטופי שלו נולדו מתוך תשוקה ציונית עזה, יש לשער כי העיסוק בהם נתפס בימינו ובמקומותינו ככפירה בעיקר וכמהלך חתרני ואנטי-ציוני נגד קיומו של העם היהודי בציון. במובן

זה, סיפורו של הפטר הוא במידה רבה גם סיפורם של כל מי שחשבו שמקומו של היהודי אינו במזרח התיכון וחיפשו מקום כזה, כל מי שהאופקים הפוליטיים והאוטופיים ששרטטו נשכחו כליל עם הקמת מדינת ישראל והבנייתה בדיעבד כתשובה האפשרית היחידה לשאלה היהודית.

הערות

1. Joseph Otmar Hefter, *Room for the Jew!: A Demand for a Free and Sovereign Jewish State* .- *A Permanent Way Out of Jewish Dispersion and Distress* (Otmar Press, New York 1938)

2. Joseph Hefter, *Citizens Land: The Charter for a New Economic Democracy* (Mexico, .Privately printed as Manuscript, 1971)

3. Leon Friend and Joseph Hefter, *Graphic Design: A Library of Old and New Masters in the* .(*Graphic Arts* (New York and London: Whittlesey House McGraw-Hill Book Co., 1936)

מקום ליהודי!

ג'וזף אוטמר הפטר

הצעקה הזאת חייבת להדהד בכל ארץ, בכל עיר ובכל כפר שיהודים חיים ופועלים בו. היום, מחר, ועד שהקריאה מקום ליהודי תישמע ותתגשם, עליה להפוך לאות המלכד כל איש ואישה יהודיים.

זמן רב מדי בילה היהודי בהשתרכות פוליטית אחרי עמים אחרים. זמן רב מדי היה הוא הזר הנצחי, החלקיק שלעולם אינו מתבולל בארצות שבהן גחמות עיוורות וטירוף עיוור עוד יותר פיזרו את אנשיו. די באלפיים שנות פזורה! היהודי מילא את תפקידו. הוא נתן לתרבות האנושית את דתה, את הקוד המוסרי שלה, את קובץ החוקים, את יסודות המדע והמסחר שלה. הגיע הזמן שיתחיל לאחד את האינטרסים הפזורים שלו ויטפח את יכולותיו וכישרונותיו המולדים בארץ משלו – גדולה, חופשית וגאה, תחת ממשלה שיבחר הוא, תחת דגל שהוא יעצב. יש מקום בשפע ליהודי על פני האדמה, ואם אין – צריך לפנות לו מקום!

שישה-עשר מיליון היהודים המפוזרים עכשיו ברחבי העולם הם גוף אנושי גדול דיו לייסד להם ארץ עצמאית משלהם. מבחינה שכלית וגופנית הם שונים מהאנשים שבקרבם הם חיים, והומוגניים יותר מאשר תושביהן של המוני מדינות וממלכות עצמאיות פוליטית. נסיכויות זעירות כמו מונקו, ליכטנשטיין או אנדורה, שאוכלוסייתן מונה 22,000, 10,000 ו-5,000 תושבים בהתאמה, מתקיימות כמדינות עצמאיות אף שתושביהן זהים לשכניהם הצרפתים, האוסטרים או הספרדים. חמש-עשרה מדינות דרום-אמריקניות, המאוכלסות בצאצאי גזעים זהים, המדברים את אותה שפה ומתפתחים באותם נתיבים, מוצאות סיבות תקפות לקיים ישויות עצמאיות נפרדות. אין אפוא ספק שליהודים יש סיבות מוחשיות והגיוניות יותר לדרוש ולקבל ישות עצמאית ריבונית אמיתית, מדינה משלהם ושלטון חופשי משלהם.

בין ההאשמות הזדוניות הרבות שאויבי היהודים מטיחים בהם, יש אחת שיש בה גרעין של אמת: הטענה שיהודי התפוצות מסרבים ליטול על עצמם את האחריות הכרוכה בניהול מדינה עצמאית, ומעדיפים לחיות תחת חסותן של אומות אחרות. אכן, אין להכחיש שאם היהודים היו נלחמים ברצינות ובתקיפות על הזכות לייסד ולנהל מדינה עצמאית אמיתית משלהם, הם כבר היו מזמן אומה שחיה בארצה. אם כך, הגיע הזמן שהיהודים יפגינו אומץ לב ויודו שההאשמה הזאת אינה חסרת בסיס. היהודים התחמקו ועדיין מתחמקים מהמטלות, מהחובות, מהאחריות, כמו גם מהיתרונות הכרוכים בארץ משלהם – לא קולוניאלי, לא מנדט, לא אוטונומיה, לא בית לאומי, לא מדינת בובות – אלא ארץ עצמאית משלהם. תוצאותיה של התחמקות זו נותנות בהם עכשיו את אותותיהן בעוצמה אדירה. היהודים נרדפים, מוצאים להורג, מגורשים, מבוזים ושנואים מעבר לכל גבול והיגיון, ונמצאים כעת במצב אומלל הרבה יותר מאשר בכל תקופה נוראה אחרת

בעברם. ניתן לטעון ביושר ובלי יותר מדי פסימיות שהיום הוא יום הקריאה האחרונה ליהודי להציל את קיומו הרוחני והפיזי מהשמדה.

היום הוא יומו לדרוש ולקבל ארץ עצמאית משלו מבחינה פוליטית וגיאוגרפית. ארץ ריבונית חופשית ליהודים, הנשלטת בידי ממשלה יהודית אחראית, שתיבחר בחופשיות ולא תוכתב לה על ידי כוח חזק ממנה. היום – לא מחר או עוד מעט! הבה נשוב ונדגיש זאת: על פני האדמה יש מקום בשפע למדינה יהודית עצמאית, ואם אין – יש לפנות לה מקום כזה.

מיהם היהודים?

דמותו של היהודי בולטת על רקע חמשת-אלפים שנות היסטוריה מתועדת. זו דמות ענקית – ענקית בהישגיה שעיצבו את העולם וענקית בכישלונותיה הטרגיים. איזו עבודה מפוארת עשו היהודים במשימתם המשיחית כלפי האנושות, ולאיוזו אנדרלמוסיה מפוארת הם הפכו את ייעודם הלאומי!

מבחינה היסטורית, היהודים הם צאצאי שבט יהודה, צאצאיהם של גולי בבל, של בני אברהם בכנען ושל בני יעקב במצרים. מבחינה אתנית היהודים שייכים לחטיבה העברית בגזע השמי. האמורים, החתים, המואבים, האמונים, אחר כך הבבלים והמצרים ולבסוף גם המורים, הספרדים, המרכז אירופים והמזרח אירופים שלחו פלגים לזרם הדם היהודי. גם מבחינה מוסרית יצאו היהודים כנגד הבינוניות והצמיחו דמויות נעלות ונקלות. ביניהם היה משה, חלוץ חסר פחד, מחוקק, מנהיג ונביא, אבל גם מנשה, אשר מכר את אמונתו לחסידי המולך. ביניהם היה ישוע, הגואל, הקרן המעודנת ביותר של כוח אוניברסלי שנגעה אי פעם באדמה הזאת, אבל גם יהודה, הסמל הרקוב ביותר של תאוות בצע בוגדנית. ביניהם היה קרל מרקס, נושא הלפיד שהאיר באומץ את נתיב הפרולטריון, אבל גם סם "ראש כרוב" כהן גדל בקרבם.¹

מכל מקום, ככל שצוללים עמוק יותר לתוך העבר וההווה של היהדות, כך מתחדדת ההכרה שעל כל נציג של שפלות בקרב היהודים יש עשרה, עשרים, מאה נציגים של אנושיות, של למדנות מעמיקה ומוח חריף, של אידיאליזם, אומץ והקרבה. אין אפשרות פיזית לחזור כאן על הישגיהם העצומים של יהודים שונים לאורך הדורות ועל תרומתם להתקדמות האנושות.

אבל היום אל להם ליהודים לשקוע יותר מדי במחשבות על השלב הזה במורשתם. משימתם הדחופה עכשיו היא לעצב את גורלו של היהודי בן-זמננו ושל יהודי העתיד. טיפשות פושעת בתכלית תהא לבזבז זמן בוויכוחים אם היהודים הם גזע או לא, אם הם קונפדרציה דתית, אם הם ריאקציונרים או רדיקלים. עובדה שאין להכחישה היא שהיהודים בני זמננו, בכל מקום שבו הם גרים ובכל מה שהם עושים, מייצגים ישות מגובשת מבחינה היסטורית, מסורתית, תרבותית ודתית, המודעת בעקביות ליהדותה. הרב השדוף והסגפן בעיירה פולנית נידחת, שפניו המזוקנות קבורות בדפים המצהיבים של הכתבים האורתודוקסיים, יחד עם המשכיל הגרמני הנאבק לפענח את הסודות המתמטיים של היקום, המדינאי הצרפתי האוחז בהגה השלטון של אומה גדולה, והמהגר הרוכל הקופא מאחורי עגלת היד שלו בפינת רחוב דֶ'לֶנְסִי, הפילגש האקזוטית של מלך

הרפתקן, ההיסטוריון של הזנות בברודוויי, הגנרל בעל הכותפות המוזהבות בצבא פאשיסטי והנאם הצרוד על הדוכן המאולתר ביוניון סקוור – כולם יהודים. הם מגיבים באותה צורה להשתוללות של רודפיהם, כולם חשים בעוקצו של של הבוז המוסווה בנימוס או בעויניות גלויה ועזת פנים, ובאותו אופן הם יינגפו מול מתקפת גלי הטינופת של השנאה הגזעית.

מה זה משנה אפוא אם היהודי הגרמני הראשון נולד בשנת 70 לספירה לליגיונר רומאי, שעבר מפלשתינה לגרמניה עם אשתו היהודייה שגידלה אותו על ברכי היהדות, או אם יהודי רוסי נולד במאה ה-17 לצעירה יהודייה חטופה ולבעלה הקוזק שמנהיג מרד הקוזקים חמלניצקי כפה עליה להתחתן איתו? יהודי הוא יהודי בכל מקום ובכל הנסיבות. הוא שייך לעם היהודי ולגזע היהודי, הוא נשען על האמונה היהודית ומאמין באידיאלים היהודיים, הוא נושא בתוכו תכונות יהודיות בלתי מחיקות, ונצוק בתבנית הקדומה של אבותיו היהודים.

מיהם האנטי-יהודים?

כאשר מדובר בשנאה דתית או גזעית, הסימפטומים אוניברסליים מכדי שנרשה לעצמנו דבר שאיננו הכללה גורפת. כל איש השונא את זולתו רק בגלל אמונתו הדתית ומוצאו הגזעי הוא ללא עוררין מקרה פתולוגי של תת-התפתחות שכלית ושל מוסריות בלתי רציונלית. האנטישמי הוא נשא מסוכן ביותר של המחלה הזאת. כל שונא יהודים מושבע, בעבר ובהווה, חושף תכונות נחותות נוספות במבנה השכלי והמוסרי שלו מלבד שנאת יהודים. מצד שני, קשה למצוא סימני אנטישמיות מובהקים במעשיהם או בדבריהם של אנשים גדולים באמת לאורך הדורות. שנאת היהודים נעה בין הגישה הפטרונית המתונה של תושב הפרברים הלא-יהודי כלפי שכנו היהודי, לבין החייתיות הרצחנית של השותף בפוגרום.

גם חוקרים השקיעו מאמצים רבים בניסיון לאתר את המקור לשנאת היהודים. תנאים כלכליים קשים, איבה חברתית כמוסה ותרעומת על חדירת היהודים לתחומם הן חלק מהסיבות הרבות שהוצעו. מכל מקום, תצפית עם שכל ישר על האנטישמי והאנטישמיות שלו חושפת תמונה פשוטה יותר. שנאת היהודים נשענת על שלוש תמוכות יציבות: הראשונה, הלך מחשבה ומוסר חשוכים; השנייה, קנאה מודעת או לא מודעת; והשלישית, פחדנות לשמה. את כל הסימפטומים וגילויי האנטישמיות אפשר לצמצם למכנים המשותפים האלה.

שנאה גזעית עיוורת אינה מכוונת בשום אופן נגד היהודים בלבד. הנוצרי רודף היהודים ימצא את עצמו בדיוק באותו מצב כמו היהודי אם יסטה מן הרוב הלבן שאליו הוא שייך ויגיע בטעות אל שטחי הציד של בדואים פנאטים. השודד הנע ונד ברחבי המדבר האפריקני, הרואה את עצמו כמאמין אמיתי, מטפח שנאה מרה כלפי הכופר הנוצרי, שבעיניו הוא "בוזי יותר מכלב, נתעב יותר מחולדה שניזונה רק מסחי ולכלוך". עצם נוכחותו של כופר היא עלבון לארצו, וכל דבר שהכופר נוגע בו הופך למזוהם וטמא. לוחם המסאי הפראי המשתופף בבקתתו העשויה גללי בקר מסתכל על הנוצרי הלבן מלמעלה כאילו היה נחות אלפי מונים מבן בקר, שרץ טמא שיש להשמידו ללא רחמים. גם הבדואי וגם המסאי מוכנים לשסף את גרונו של כל נוצרי

אינסטינקטיבית, ללא דיחוי, בלי שום סיבה ובלי התגרות מצדו. בשכלם הלא-מפותח הם רואים את עצמם כנבחרים, כאצילים, כגזעים עליונים שתפקידם למחות את שייריה הנחותים של האנושות. המנטליות של שונאי היהודים בקרבנו עובדת בדיוק באותו אופן. גם הם שונאים את היהודי אינסטינקטיבית, ללא דיחוי, לפי העיקרון "קודם שנא, את הסיבות חפש אחר כך". הם יורקים ארס נגד היהודי מתוך דחף פנימי אפל, והארס הזה מרעיל באותה מידה בין שהוא מנוסח בשפה הקלאסית של "סיפורה של אם המנזר" אצל צ'וסר ובין שהוא נשמע כצווחת החולדות של "דרך שטירמר" מיסודו של שטרייכר.

האנטישמי, בין שהוא בור כפרי, עובד צווארון לבן מתוסכל או עשיר משועמם, סובל משכל שהתערפל מרוב שנאה מולדת. דחפיו המוסריים השפלים מוצאים את פורקנם בשנאה וברדיפה המכוונות נגד קבוצה חלשה וחסרת יכולת להגן על עצמה בכוח הנשק. עוד גורם מניע נובע מאותה הרגשה של קנאה מודחקת שקהילות נחשלות מפנות אותה לעתים קרובות כל כך נגד כוחות מתקדמים יותר. ממקום מושבו הנידח, הקרתני הנבער אינו מכיר אלא בחברי קהילתו המצומצמת כמי שראויים להתקרא אדם. תושב העיירה הסמוכה או חבר בקהילה הסמוכה הופך אוטומטית לזר, דמות חשודה ומוזרה שיש להתייחס אליה באי-אמון ולהתבונן בה בעיניים מצומצמות. וכשנקלע לסביבתם זר מהעיר הגדולה רואים בו את תמצית הפשע והחטא – העירוני החלקלק שראה נתח חיים רחב יותר, שקרא כנראה ספר, ולפיכך יש לו רעיונות בראש ויש לנדותו. העירוני החלקלק! כמה קנאה נסתרת, כמה לעג עקר טמון במילים האלה! במשפחה שאנחנו קוראים לה בלשון נקייה "עמי התרבות", מקומו של היהודי בצד של העירוני החלקלק. הוא האיש שלא היה רק בעיר אחת אלא בערים רבות, שנדד במשך מאות שנים דרך ארצות זרות, שקרא מין ספר מוזר ויש לו רעיונות בראש. הוא ערני, יודע קרוא וכתוב, אינו חושב במונחים של עיירה מבודדת או שבט, אלא במושגי העולם הפתוח והאנושיות. גורו לכם, אנשים טובים! היהודי הוא נטע זר בתוכנו, רע, קיצוני, אדום!

ברור שנגד המנטליות הזאת, הספוגה בפורות חשוכה ומעוורת משנאה, אין שום תועלת בתבונה, בהיגיון ובנאורות. תולדות ההתנגדות הפסיבית של היהודי למכות שניחתו עליו מן האנטישמי הן טרגיות ומסמרות שיער באותה מידה שאין להן אח ורע בהיסטוריה. במילותיו של ד"זאלי: "לא היה עוד מאמץ רחב היקף כמו המאמץ להשמיד את היהודים, וכדי להשיג זאת עשה האדם שימוש בכל אמצעי שהיה לאל ידו להשיג לאורך תקופה ארוכה מאין כמוה. הפרעונים המצרים, מלכי אשור, הקיסרים הרומים, צלבנים סקנדינבים, נסיכים גותים ואינקוויזיטורים קדושים הקדישו את מרצם להגשמת המטרה המשותפת הזאת. השמדה, הגליה, שבי, חרמה, עינויים מתוחכמים, מעשי טבח רחבי היקף, תקנות משפילות וחוקים פוגעניים שהיו שוברים את רוחו של כל עם אחר – כולם נוסו עליהם ללא הצלחה." אבל, כמו שאמר הכומר הראשי אינגה: "היהודי עמד על שפת הקבר של כל רודפיו".

היהודי בן זמננו יכול לקרוא את המילים הללו בגאווה. אבל המתנה להמשך הרדיפה בתקווה לצאת ממנה בחיים כמו היהודים בעבר איננה אלא נחמה פורתא ותחזית אומללה. איזה מחיר שילמו היהודים כדי להינצל! כמה קורבנות מיותרים וכמה נהרות של דם הם הקריבו! היהודים

לא יהיו עוד שעיר לעזאזל וסולם לכל תולה כרזות מטורף שכנופיית בטלנים שיכורים נשרכת מאחוריו. שונא היהודים בעתיד לא יהיה שונה משונא היהודים היום. היהודים עצמם חייבים למשוך את השטיח מתחת לרגליו עכשיו, באמצעות דחייה וחיסול של מעמדם כורים-למחצה הנסבלים בקושי והתבססות בארץ עצמאית חזקה של היהודים, הבנויה ונשלטת בידי יהודים ולמען יהודים.

מה נעשה עד כה?

יותר מאלפיים שנה היה היהודי בלי בית. אבל העם היהודי גדל בהתמדה, מ-100 אלף נפש בזמן יציאת מצרים ועד למסה המרשימה של 16 מיליון ב-1938, וזאת למרות הרדיפות ומעשי הטבח הבלתי פוסקים מבחוץ וההתבוללות והמרות הדת מבפנים. 16 מיליון יהודים! והיום הם שוב עומדים בשער שכתוב עליו יציאה. הבעיה הבערת ביותר של היהודים היא אפוא בעיית ההתיישבות הסופית.

העובדה שאין מדיניות של התיישבות סופית בקרב היהודים אחראית להיעדר הבית ולהגירה האינסופית של יחידה אנושית מפותחת מאוד המונה 16 מיליון נפש. מאז הוגלו היהודים מהמדינה היהודית העתיקה הם מעולם לא זכו להזדמנות אמיתית להתיישב בארץ שהיתה גדולה דיה להכיל לפחות את חציים ושהיתה להם ריבונות אמיתית עליה. הם תמיד התיישבו בארצות שגרו בהן אנשים אחרים. הם קיבלו אישור להתיישב בשטחי הפקר של אומות זרות עד שהמקומיים נזקקו לשטחים האלה, והיהודים גורשו משם בקלות. אבל היהודים, שבטיפשותם קיבלו על עצמם את התפקיד של סותמי-חורים זמניים, דנו את עצמם לחיות כגוף זר בקרב אומות שחלקן קיבלו אותם בסבר פנים יפות וחלקן סבלו אותם בקושי.

היהודי, שהתחשל בכור המצרף של הרדיפות והפך להיות קוסמופוליטי עקב מסעו מארץ לארץ ומיבשת ליבשת, הוא בהכרח מנוסה, מתוחכם ורב-צדדי יותר ממארחו הלא-יהודי. לכן לא הוגן שהיהודי יתחרה בלא-יהודי האטי והנרפה ממנו, שלא עבר את תהליך החישול של אלפיים שנות מאבק ונדודים ברחבי העולם. המקומיים מתרעמים על חוסר ההגיונות הזה, וכך צצה לה הבעיה היהודית בכל מקום שהיהודים חיים בו. גם אם הם עוברים למקום שבו אין שונאים אותם, עצם נוכחותם כבר תייצר את השנאה.

עד כה הוצעו לעם היהודי שתי דרכים עיקריות להיחלץ מהדילמה הזאת: התבוללות וציונות בפלשתינה. שתי דרכי המילוט הללו נבחנו במשך זמן רב ובצורה ממצה – והן נכשלו, האחת באופן אומלל יותר מהשנייה. הסיבות ברורות. ההתבוללות, הכשל הפתטי ביותר של היהדות המתקדמת, איננה אפשרית מבחינה פיזית. בדיוק כמו שאדם שחור אינו יכול להפוך ללבן באמצעות התבוללות בגזע הלבן, או כמו שאדם לבן לא יכול להפוך לבושמני פוליניזי באמצעות התבוללות, כך היהודי אינו יכול להיטמע בלא-יהודים במדינת חסות באמצעות התבוללות. הלקח המר שלמדו יהודי אירופה אחרי מלחמת העולם [הראשונה] ניפץ ללא תקנה את תיאוריית ההתבוללות. יהודי מרכז אירופה במיוחד ביקשו להתבולל יותר מן היהודים בכל שאר

הארצות. אפילו היהודים האורתודוקסים ביותר שם השקיעו את עצמם רגשית, מעשית ולשונית בלאומיות של מארציהם. בזמן המבחן המכריע של לאומיות בלתי מתפשרת – מלחמת העולם – יהודים גרמנים, אוסטרים והונגרים התאמצו לשאת בנטל מעל ומעבר למה שנדרש מהם על פי מספרם, ויצאו בהתלהבות לקווי החזית, תוך גילויי פטריוטיות שנעה מפולחן גיבורים בלתי מזיק עד לאומנות קנאית. אבל לא חלפו שנים רבות עד שהרצפות והקירות של תחנות משטרה, בתי כלא ומחנות ריכוז גרמניים, אוסטריים והונגריים האדימו מדמם של יהודים שעונו, סורסו ונרצחו. כמה תבוסות נואשת נשמעת בהכרזות של היהודים "המתבוללים" שלנו מול העדויות המזעזעות האלה: "אנחנו אמריקנים!" או "אנחנו צרפתים!" או "אנחנו גרמנים בני גרמנים!" כאן, בארצות הברית, האנטישמיות הבקיעה אפילו את הסובלנות הזוהחה של האמריקניות המסורתית. הדברים שכל מיני כנופיות פורעות חוק ופושעים שאפתנים מצהירים עליהם בנאומים ובפרסומים שונים מיתרגמים לנידוי פעיל ולאפליה בבתי חרושת, איגודים מקצועיים, בתי ספר, מלונות ומועדונים.

הדרך השנייה, הציונות, מציגה מפגן טרגי אף יותר של כישלון ורשלנות. הציונות שהתפתחה בפלשתינה בארבעים השנים האחרונות רחוקה מאוד מהפריקט של תיאודור הרצל, שתואר בקווים כלליים בספרון המפורסם שלו מ-1895. הפריקט של הרצל היה תוכנית של אידיאליזם פרקטי, קריאת התעוררות שנשמעה מפי אדם שראה את הנולד, שהסתכל אל מעבר לנחשול האנטישמיות של פרשת דרייפוס וראה גלים אפלים יותר קרבים ובאים. בחזונו הצלול הגיע הרצל למסקנה שהדרך היחידה לשים קץ למצוקה החומרית והמורלית של העם היהודי היא ליישב את היהודים על בסיס לאומי בארץ משלהם. מעומק הבנתו הוא ניבא: "המדינה היהודית חיונית לעולם. לכן היא תקום". הרעיון של הרצל לא היה טוב או גרוע יותר מכל שאר הרעיונות הנעלים או המהפכניים המוגשים לתעשיינים ולאילי הון כדי שיממשו ויישמו אותם. התוצאה היתה ציונות, שהצליחה מבחינה מסחרית אך בפועל היא כישלון מחפיר. הציונות היום היא תעשיית ענק, ולכן יש לה כוח מניע עצום בקרב היהודים. יש לה קשרים פוליטיים ודיפלומטיים בינלאומיים, יש לה בירוקרטיה של מנהלים בעלי שכר גבוה וכוכבי מכירות מצליחים, יש לה ארגונים לגיוס כספים בכל ארץ. הציונות הפעילה את כל מרצה, את המונופול שלה על שחרור העם היהודי ואת משאביה חובקי העולם במשך כמעט חצי מאה כדי להקים מולדת ליהודים. היא קברה את התקוות ארוכות הימים, את האמונות הלוהטות, את התשוקה היוקדת של 16 מיליון יהודים, היא קברה את חייהם של אלפי צעירים יהודים ואינסוף מיליוני דולרים ברצועת האדמה הנקראת פלשתינה. ואחרי כל זה, הציונות היום איננה אלא מוצב קולוניאלי לא בטוח לאורך קו ההגנה החיוני של האימפריה הבריטית. המאבקים העקובים מדם בין הערבים ליהודים מדברים בשפה ברורה להחריד. האירוניה בחלוקה המאולצת של פלשתינה לשלושה חלקים קורעת את המסווה האחרון מן הפארסה של המולדת היהודית. פלשתינה הפכה למלכודת לחייהם של יהודים, ליוזמה יהודית ולהון יהודי. קשה להבין מאין לציונות החוצפה להמשיך לדבוק במדיניותה זו נוכח האסונות האלה. מגוחך יהיה לטעון שההנהגה הציונית לא רואה מה קורה מתחת לאפה. ההנהגה הציונית יודעת בדיוק מה קורה, אבל היא נמנעת מהתמודדות עם האחריות המוחצת ומן ההודאה

שאחרי דורות של ציפייה מייסרת וקורבנות קורעי לב, היא נתנה ליהודים בסיס צבאי בריטי מוקף באויבים צמאי דם, תחת המסווה הפתטי של הכותרת הצעקנית "מדינה יהודית". השטח הכולל שהוקצה ליהודים בתוכנית החלוקה של פלשתינה יכול להכיל במקרה הטוב כמיליון יהודים, ומשאיר 15 מיליון מהם בחוץ. תהיה בו מדינת בובות בריטית שתהיה "עצמאית" כמו עיראק, מצרים או ירדן. האחריות להגנתה, בנייתה ותחזוקתה תיפול כמובן על היהודים, בעוד שהשימוש במשאביה ובערכה האסטרטגי יהיה שמור ללורדים בעלי נטיות פאשיסטיות מובהקות מבריטניה הגדולה. הרפובליקה היהודית הזאת תקרוס לבסוף ותהפוך לערימת אפר בין שני כוחות כאלה או אחרים שיילחמו על השליטה בתעלת סואץ. אנחנו רואים אפוא שגם דרך ההתבוללות וגם דרך הציונות בפלשתינה הוכחו כמבוי סתום ואינן מציעות מוצא קבוע מסכנת ההשמדה. הן משאירות ליהודים רק את האפשרות לחזור למצב הבלתי נסבל של זרים בסביבה עוינת.

ב-1928 התפתחה גרסה של רעיון המולדת היהודית בצורת רפובליקה יהודית אוטונומית בברז'יג'ן. אבל צורת העצמאות הזאת מותנית בסיבוכים רבים מכדי שיציעו יותר מפתרון זמני לבעיית ההתיישבות היהודית הסופית והקבועה. קיומה של הרפובליקה היהודית הזאת קשור בקשר בל יינתק לגורלה של רוסיה הסובייטית. בברז'יג'ן תוכה לחירות רק בתנאי שתישאר נאמנה למדיניות של ברית המועצות. זה לבדו אולי לא יהיה אסון נורא כל כך, אבל כבר אפשר לראות איך בעוד חמישים שנה, גלגוליהם של מהפכת אוקטובר והלגיון הסובייטי של בוגרי מלחמת העולם השנייה יאשימו את יהודי ברז'יג'ן בהפצת תעמולה רדיקלית חתרנית, הממומנת על ידי זהב דמיוני, וידרשו לגרש אותם בחזרה למקום שממנו באו, כי אחרי הכול אינם אלא חבורה של פרובוקטורים נוכרים. התסמין הזה של מנגנוני הטבע האנושי תקף את העם היהודי פעמים רבות כל כך, עד שאין זו השתעשעות עקרה בנבואה לחזות שהוא יחזור על עצמו גם כאן.

לא התבוללות, לא מקלט מדיני, לא ציונות בפלשתינה או מלוכנות ולא אוטונומיה בברז'יג'ן הן שיטות מעשיות לבלום את התפשטות הפזורה היהודית וליישב את העם היהודי במידה סבירה של קביעות. היהודים לא ינוחו ולא ישקטו עד שלפחות 10 מיליון מהם יחיו כאזרחים חופשיים, בעלי משטר עצמי בארץ משלהם.

הפתרון

רק פתרון אחד נשאר ליהודים. הם מוכרחים להקים מדינה יהודית גדולה דיה בארץ שבה היהודים עצמם יעצבו את חייהם הלאומיים, החברתיים והכלכליים. מדינה יהודית שתשתייך ליהודים בלי סיבוכים, פיתולים או צביעות פוליטיות. במקרה כזה עולות שלוש שאלות שצריך לענות עליהן בצורה משכנעת. הראשונה היא איפה תהיה המדינה הזאת, השנייה היא איך משיגים את המדינה הזאת, והשלישית: איזו מין מדינה היא תהיה.

איפה?

קל לנבא שברגע שתימצא תשובה לשאלה הזאת, עתידם של היהודים כאומה ריבונית יובטח. מתוך הכרה בכך הניח מחבר ספרון זה את השאלה הבאה לפתחן של כמה ממשלות: "האם תשקלו באהדה את ההצעה לוותר, באמצעות מכירה, על חלק משטחן לטובת היהודים, מתוך הבנה שהשטח שוויתרן עליו יהפוך לארץ יהודית עצמאית עם זכויות ריבוניות מלאות?" פניתי רק לאותן ממשלות שנכסיהן הטריטוריאליים עולים על צורכיהן הנוכחיים והעתידיים, ושהשטחים הגדולים בארצותיהן עומדים שוממים ולא מיושבים. שטחים כאלה נפוצים בדרום אמריקה ובצפון אמריקה, וכן באזורים בתוליים יחסית כגון אוסטרליה וניו זילנד.

מן ההתחלה הובא בחשבון שהסיכויים להבטיח היום שטח מתאים למדינה יהודית אינם גבוהים. המשימה להשיג חלקת אדמה גדולה דיה, כולל זכויות פוליטיות מלאות, היא קשה ביותר. בהקמתה של מדינה יהודית עצמאית גדולה יהיו יתרונות ברורים לכל הצדדים המעורבים. אבל החמדנות הפוליטית השולטת עכשיו בשיח הבינלאומי בולמת כמעט כל מאמץ בכיוון הזה. למרות זאת, כמה מהממשלות שפניתי אליהן הפגינו עניין בעקרונות הבסיסיים של הפרויקט.

מתוך הסתמכות על התגובות האלה ועל תצפיות שנערכו במשך תקופה ארוכה, מחבר חוברת זו טוען בוודאות גמורה כי מדינה יהודית שתוקם על ידי יהודים, תהיה בשליטתם ותתקיים ללא תלות בחסותן של המעצמות הגדולות, תוכל להפוך למציאות בתוך זמן קצר להפתיע אם מאמצים נמרצים ומתוכננים היטב יושקעו בכיוון ללא דיחוי.

בשביל מדינה יהודית שתוכל להחזיק את עצמה יש צורך באדמה ראויה למגורים ששטחה 130 אלף קמ"ר. העולם משופע בשטחים לא מנוצלים בסדר גודל כזה. על פני כדור הארץ יש יותר מ-78 מיליון קמ"ר של אזורים פוריים, ועוד 52 מיליון קמ"ר של ערבות. היהודים מהווים כ-0.8% מאוכלוסיית העולם, ותיאורטית חלקם בשטחי האדמה על פני כדור הארץ צריך להיות מעט יותר ממיליון קמ"ר.

ניקה לדוגמה את אוסטרליה, ששטחה כמעט 8 מיליון קמ"ר – פי 10,000 מהשטח הכולל של העיר ניו יורק. גיאוגרפים קבעו שוב ושוב שאוסטרליה יכולה להחזיק בקלות אוכלוסייה בת 60 או אפילו 100 מיליון תושבים. השוואה ליבשות קרובות מסתכמת במספרים שלא ייאמנו כמעט. מבחינה סטטיסטית, על סמך צפיפות האוכלוסייה, תושב אחד מצפון אוסטרליה חי על שטח שבג'אוה חיים עליו 9,000 תושבים.

בצפון מערב אוסטרליה, באזור קימברלי ששטחו 364 אלף קמ"ר ודי בו לקיים 5 מיליון בני אדם, גרים עכשיו כאלף מתיישבים. צפון קווינסלנד, אחד האזורים היפים והפוריים ביותר בעולם, מקום שהתברך באדמה טובה, הרבה גשם ואקלים בריא ללא מחלות טרופיות – שטח שיכול לקיים בקלות ובנוחות 10 מיליון בני אדם – מאכלס עכשיו פחות ממיליון נפש. בטריטוריה הצפונית, שטח מרעה מצוין שגודלו כמו כל טקסס, קליפורניה, אילינוי, ניו יורק ופלורידה גם יחד, חיים אלפיים לבנים ועוד כמה אלפי נוודים מקומיים. אלף מתוך אלפיים הלבנים האלה חיים בעיר דרווין. באוסטרליה אין חברה חקלאית. חצי מתושביה גרים בערים. הם לא ממש

טורחים לנצל או לפתח את היבשת העשירה הזאת. יש בה פחם, נחושת וברזל. אפשר להפריח את המדבריות והערבות שלה, כמו שארצות הברית עשתה באריזונה, בקליפורניה ובטקסס. במרכז אוסטרליה, קרוב לאגם אמדאוס ומערבית לאליס ספרינגס, יש מאות אלפי קילומטרים רבועים שאינם מאוכלסים בלבנים.

אם ניתן יהיה לגרום לממשלת אוסטרליה להבין את חוסר התוחלת שבהתעקשות על אחיזה בשטח זניח יחסית בן 130 אלף קמ"ר לא יצרניים ולא מנוצלים, ולהשוות זאת ליתרון שבמכירת השטח האמור לאומה יהודית אוטונומית יצרנית על בסיס הסכמים פוליטיים, צבאיים ומסחריים לטובת שני הצדדים, סביר להניח שיהיה ניתן לחקוק חקיקה מתאימה שתאפשר עסקה כזאת. אוסטרליה תרוויח ממנה לאין ערוך יותר ממה שתפסיד ממכירת חלקת אדמה שהיא עצמה לא יכולה לנצל. העתיד הכלכלי של אוסטרליה תלוי בבניית מערך של חקלאות מניבה והגדלת התפוקה התעשייתית. אם אוסטרליה תצהיר שהיא מוכנה לקבל ריבונות יהודית על אזור ניטרלי בשטחה הנוכחי, היא תקצור רווחים אדירים מצעד כזה. היהודים במדינה היהודית החדשה יוכלו אחרי זמן קצר לקחת על עצמם חלק מהחוב הציבורי של אוסטרליה. הם יתחייבו לייבא את כל צורכי המסחר והתעשייה שלהם מאוסטרליה או באמצעותה. אפשר לדאוג לכך שהון יהודי יזרום דרך ערוצים אוסטרליים. הצריכה וסחר החליפין יגדלו. קשרי תחבורה ובניינים ייבנו בשיתוף פעולה. ערכם של אזורים סמוכים יעלה עם צמיחת המדינה היהודית החדשה.

ועוד יתרון חשוב מאין כמוהו: היהודים יסייעו להגן על אוסטרליה מפלישה צבאית. חופי אוסטרליה, שבהם מרוכזים רוב האוכלוסייה, התעשייה וההון, אינם מוגנים כעת, וחשופים לכל כוח ימי השואף להתפשטות טריטוריאלית. מחסור באמצעי תעבורה ישתק אפילו את המאמץ לנייד את כוח האדם האוסטרלי. השטח העצום של אוסטרליה נמצא בהישג ידה של יפן. המדיניות היפנית מסתמכת עכשיו על תקיפות צבאיות של שטחי ארץ גדולים שאינם מוגנים היטב, ואוסטרליה היא נתח מפתח מכדי שיתעלמו ממנה. פוליטיקאים אוסטרלים מתחילים כבר עכשיו לקדם רעיונות לותר על צפון אוסטרליה ולמסור אותה ליפנים אם יבטיחו לא להיכנס למרכז אוסטרליה ולדרומה. התוכניות הנאיביות הללו לשחד את התוקפן מגוחכות מכדי שאפשר יהיה להתייחס אליהן ברצינות. יפן יכולה לכבוש את כל אוסטרליה והיא תעשה זאת בזמן שנוח לה, וששת מיליוני האוסטרלים לא יוכלו לעצור אותה. ספק אם בריטניה תסתכן בקרב ימי כדי להגן על מדינת חסות, השואבת ממנה הרבה ונותנת לה מעט בתמורה. אבל הסכם הגנה עם המדינה היהודית החדשה, שתתאחד עם אוסטרליה בברית משותפת של הגנה הדדית, תפחית את סכנת ההתקפה והפלישה ועם הזמן גם תחסל אותה.

בקנדה, שטח עצום הגדול מארצות הברית בכ-2 מיליון וחצי קמ"ר, מתגוררים רק 12 מיליון תושבים – אפילו לא פי שניים מאוכלוסיית העיר ניו יורק. קנדה, המיושבת בדלילות, יכולה לעבד רק 15% משטחה. מאות מיליוני דונמים במערב קנדה אינם מעובדים בגלל מחסור בידיים עובדות. ב-25 השנים האחרונות צמחה אוכלוסיית קנדה ב-70%. אבל גם אם שיעור הצמיחה הזה לא ישתנה במאה השנים הבאות, לקנדה עדיין יהיה שטח הגדול פי עשרה ממה שביכולתה

לנצל. איזו התנגדות סבירה תוכל קנדה להעלות להצעה למכירת 130 אלף קמ"ר מאדמותיה הלא מנוצלות, בשעה שיש בידיה שטח אדיר של קרוב ל-10 מיליון קמ"ר?

מה שנאמר כאן בקשר לאוסטרליה וקנדה תקף באותה מידה לעוד כמה מדינות. בארגנטינה – ארץ חקלאות ומרעה בעלת אזורים פוריים אדירים, לא מיושבים ולא מנוצלים – יש אפשרויות רבות ליוזמה יהודית, אם יינתן ליהודים לקנות בה אזור נרחב מספיק למדינה יהודית עצמאית. ברזיל היא טריטוריה עצומה נוספת. תושבי ברזיל לא יוכלו לעולם למלא אותה, ואדמתה עשירה להפליא. היא יכולה לקיים בעצמה את כל צרכיה אם תשכיל לנצל אפילו חלק קטן ממשאביה הטבעיים. אפשר לגרום לברזיל להבין שעתידה תלוי למעשה בהתיישבות המונית של מתיישבים מוכשרים הנשענים על עצמם. בשטח קטן יחסית, כמו שהוצע קודם לצורך מדינה יהודית, לא תהיה שממה. כל מטר מרובע יפותח למטרה כזו או אחרת. פיתוח אינטנסיבי כזה ידרבן את פעילות השווקים בברזיל הסמוכה גופא. אשר למדינה יהודית, החלקים הרלבנטיים בברזיל הם בצפון, או במערב במעלה נהר פאראנה עד מאטו גרוסו, או מדינת אמזונס – ארץ של יער בראשית המשתרע על פני 1,100,000 קמ"ר. אפשר לפתח את האזור הטרופי ולנצל אותו. בברזיל קוצרים שלושה יכולים בשנה. די רק לגרד את האדמה כדי שהיא תצמיח שפע של מזון מגוון. חומרי בניין יש בלי סוף. מתיישבים יפנים החיים בברזיל תחת משמעת כמעט צבאית הופכים אדמה בתולית לחקלאות רווחית בתוך שנה אחת. שטחה של ברזיל זקוק לאוכלוסייה הגדולה פי 15 ממה שיש בו כעת. והואיל וברזיל לבדה אינה יכולה לצפות לספק את הגידול הזה, הפתרון היחידי הוא הבאת מתיישבים בהיקף המוני.

צ'ילה, שאורכה 3,000 קילומטרים, נושאת בעולם של שטחי-ענק בלתי מנוצלים. כמו בברזיל, בצפון צ'ילה צומחים שלושה יכולים בשנה. בבוליביה – ארץ עם פוטנציאל לתפוזים, עצים ובקר – גרים 3 מיליון בני אדם, קצת יותר מאשר ברובע ברוקלין, בשטח שגודלו זהה כמעט לזה של כל אירופה!

איך?

אם כן, אנחנו רואים שאין כל מחסור בשטח המתאים להקמת מדינה יהודית חופשית. כדי להתגבר על המנטליות המונופוליסטית של הממשלות, הנאחזות מתוך קוצר ראייה בעודפי האדמות שלהן, כנגד כל היגיון ותוך הפסד ברור לעצמן, יש צורך דחוף בפעולה נחושה ובמאמץ מרוכז של היהודים עצמם. ברגע שהמטרה הזאת תושג, אפילו חלקית, מדינה יהודית חופשית תכה מיד שורש בשטח הקנוי. היהודים מפזרים ותמיד פיזרו לשווא מיליונים רבים של דולרים לכל רוח לשם הקלה רגעית, זמנית. הטו את הסכומים האלה לקרן שתקנה להם לאלתר ארץ משלהם, והרי לכם פתרון קבוע לפזורה ולמצוקה היהודית.

הדרישה העיקרית להקמת מדינה יהודית חדשה היא השגת השטח הנחוץ בבת אחת באמצעות רכישה ישירה. יש הרבה תקדימים מוצלחים לתהליך כזה, והמפורסם שבהם הוא כנראה קניית אלסקה מרוסיה על ידי ארצות הברית ב-1867 תמורת סכום של 7,200,000 דולר במזומן. השטח

של לואיזיאנה נקנה מצרפת ב-1803 תמורת 15 מיליון דולר, ופלורידה נקנתה מספרד ב-1819 תמורת 5 מיליון דולר. ב-1853 מסרה מקסיקו לארצות הברית תמורת 10 מיליון דולר חלק ממה שהוא היום אריזונה וניו מקסיקו. ולאחרונה, ב-1917, ארצות הברית קנתה מדנמרק את איי הבתולה תמורת 25 מיליון דולר. ואלו רק כמה עסקאות גלויות שנעשו בידי ארצות הברית. במדינות אחרות התבצעו הרבה רכישות דומות, שבהן השטח עבר לידי הרוכשים ללא הגבלות ועם זכויות ריבוניות מלאות.

רכישה ישירה של שטח בהיקף גדול! זה מה שהרצל חזה בפרויקט שלו, ולא רכישה הדרגתית של נכסי מקרקעין קטנים, כפי שנעשה עכשיו בפלשתינה, בארגנטינה ועוד. קשה לתפוס את העיוורון הפושע שבסירובם של היהודים להיענות להצעות שהוצעו להם בעבר כדי לממש את עצמאותם. ב-1897 הציעה בריטניה ליהודים שטח גדול של אדמה בתולית במזרח אפריקה הבריטית, אך הם דחו את ההצעה. ב-1907 כמעט נחתם המשא ומתן לרכישת קירנאיקה² מהאימפריה העותמאנית כדי להקים בה מדינה יהודית עצמאית. גם התוכנית הזאת עלתה על שרטון, בגלל אדישות יהודית, אף שלקירנאיקה היה עבר יהודי עשיר. גם האי קפריסין הוצע ליהודים, וזכה לאותה תגובה שלילית.

החמצה כזאת של הזדמנויות ממשיות לעצמאות אמיתית לא נבע מקוצר ראייה, אלא מעיוורון אומלל. עיוורון מכוון. המעמד הבינוני היהודי, בהנהגת האריסטוקרטיה היהודית האורתודוקסית והרפורמית, נמנע בעיקשות מכל מאמץ לכונן מדינה יהודית עצמאית. התוכנית המפוכחת של הרצל לרכוש ארץ בשטח לא מיושב כלשהו ולהקים בו מדינה יהודית בעלת שלטון עצמי נראתה לאותם אזרחים "ממעמד טוב יותר" פרועה, לא מעשית ושגויה. היהודים האורתודוקסים ראו בכך אקט של התעוררות לא נוחה מהבטלנות הרבנית שלהם. ליהודים החילונים והעשירים החשובים היה נוח מדי במצב הנוכחי ולא היה להם שום חשק לעבור עם את ומעדר לארץ לא מעובדת. ישראל זנגוויל לא הצליח יותר מהרצל במאמציו להשיג את קירנאיקה כשטח אוטונומי ליהודים. קירנאיקה היתה שוממה ולא מיושבת, וכדי להפוך אותה לחלק חי מהעולם היה צורך בעבודה, תעשייה וכסף. זנגוויל מצא תמיכה והבנה אצל רַג'ב פאשה. אבל המנהיגים היהודים המשפיעים – הרוטשילדים, השטראוסים, הנתנים – הרסו את ההזדמנות הזאת בנרפותם ואדישותם. קל למדי להבין את מניעיהם. יהודים עשירים שחייהם נוחים אינם להוטים לעבור לארצות חדשות. הם חוששים מקשיים ולא רוצים לעזוב את הביטחון המדומה שלהם. המתיישבים היהודים שזנגוויל חשב עליהם היו כמעט כולם יוצאי מלחמת רוסיה-יפן, שחזרו זה עתה מאימי המערכה בסיביר. אבל האריסטוקרטיה והבורגנות היהודית העירונית טענו שהחיילים המשוחררים המחושלים האלה יירתעו מהקשיים הנלווים להגירה לארץ טרופית לא מפותחת. הפרויקט של מדינה יהודית בקירנאיקה נדחק הצידה בגלל זחיחותו של המעמד היהודי הבינוני והגבוה.

מעולם לא היתה ועדיין אין כל כוונה להעביר את החלוצים והמתיישבים של המדינה היהודית העצמאית לסביבה מתורבתת נוחה ולצייד אותם בכל מיני חידושים טכניים חוסכי עבודה. אם היהודי רוצה ארץ עצמאית משלו, הוא חייב לכל הפחות להתמודד עם אותם סכנות וקשיים

שמולם הוא עומד לעתים קרובות כל כך במצבו הנוכחי. גם משה נאלץ להיאבק בבטלנות השבעה של הישראלים העבדים לשעבר, והזמן שחלף מאז לא שינה את האופורטוניזם קצר הרואי הזה אצל רוב היהודים.

ברגע שייקנה השטח, ייכנס אליו כוח חלוץ של מתיישבים שימנה אלף צעירות וצעירים אמריקנים, מאורגנים במתכונת צבאית, אשר יעברו הכשרה חקלאית, יצוידו בהתאם ויתחילו לבנות את הארץ.

אנחנו אומרים בכוונה "צעירות וצעירים אמריקנים", מפני שאיננו יכולים לצפות כנראה שיהודים גרמנים, אוסטרים, פולנים או רומנים יתחילו במהלך הזה. כאן, בארצות הברית, היהודים יכולים וחייבים לעשות את הצעד הראשון ולהאיר את הדרך לאחיהם היהודים ברחבי העולם. יהודי אירופה מוכים. הם לא יכולים להוביל. הם לא יכולים אפילו להזדנב מאחור. הם צמצמו את עצמם לתקווה ולתפילה לנסים. רק מהלך נמרץ של יהודים אמריקנים יחלץ אותם מן השיתוק המדבק שלקו בו. המהלך הזה חייב להתחיל עכשיו, כי יהודי אמריקה ישקעו בתוך שנים אחדות לתוך אותה ג'יצה טובענית שיהודי אירופה כבר שקועים בה.

היהודים האמריקנים הצעירים בכוח החלוץ הזה יקיימו את עצמם בעבודת האדמה. תגבורת תצטרף אליהם מדי זמן קצוב. יחד הם יכינו את השטח לבניית יישובים ולסלילת כבישים. בשלב הזה הם לא יודקו ליותר מאמצעי קיום בסיסיים, כמו מבנים ניידים, מי שתייה וקרקע ראויה לעיבוד. הם יעבדו תחת מינהל אוטונומי שיהיה אחראי לרווחתם. קבוצות החלוצים האלה יגדלו בהדרגה באמצעות הגירה המונית מתוכננת וריבוי טבעי, עד שבתוך מאה שנים מיום הקמתה יאכלסו את המדינה 10 מיליון יהודים.

איזו מדינה תהיה זו?

המדינה היהודית תהיה ארץ דמוקרטית בעלת נטיות ליברליות ומתקדמות כל כך עד כי תשמש מופת לכל העמים שוחרי החופש בעולם. כלכלתה תהיה שיתופית. עברו של העם היהודי וניסיונו בפזורה כבר ניסחו את עיקרי התוכנית למדינה יהודית חדשה.

הרדיפה שהיתה ועודנה מנת חלקו של העם היהודי צריכה לשמש לו תמרור אזהרה נצחי למען יכבד את זכויותיהם ואת כבודם של כל האזרחים והתושבים הזרים בתוך גבולותיו החדשים. הנידוי והבוז שדבקו בו צריכים לשמש ניגוד לסובלנות ולכבוד שירחש לכל אדם חופשי בתוך מדינתו ומחוצה לה. ניסיונו הארוך כתושב זר צריך ללמד אותו להושיט יד של שותפות אנושית לאזרחים האחרים בארצו ולשכניו מעבר לגבול.

שמה של המדינה היהודית החדשה יהיה נאי-יודה (JUDA NAI). דגל המדינה של נאי-יודה יהיה לפיד לבן בן שלוש זרועות במרכזו של משטח אדום עז. הלפיד יסמל את שלושת העקרונות הנצחיים של אנושות נאורה: חופש, שמחה וקדמה.

בניגוד לאינספור קובצי החוקים בכל מדינה ומדינה ומבוכי התואנות והפרצות שלהם, החוק הפוליטי והחברתי של המדינה היהודית העצמאית החדשה ינוסח בתכלית הפשטות.

- יהיה רק חוק יסוד אחד: חופש פרטי מלא לכל אזרח ותושב.
- יהיה רק פשע יסוד אחד: הניסיון להגביל את החופש הזה או לחבל בו.
- יהיה רק עונש יסוד אחד על ביצוע הפשע הזה: הגליה משטח המדינה היהודית למדינת נאי-יודה יהיו שלוש חובות נעלות כלפי אזרחיה:
1. לשמור על חופש הפרט שלהם במלואו.
 2. לספק להם מינימום של מזון ומחסה.
 3. לספק להם עבודה.

על שלוש החובות של המדינה כלפיהם יגמלו לה אזרחי נאי-יודה מצדם בשלוש חובות כלפיה:

1. להשתתף בבנייתה ובתחזוקתה של המדינה היהודית הריבונית.
2. להגן על המדינה החופשית ועל כל אחד מאזרחיה כנגד התקפה מכל צורה.
3. לשקוד על פיתוחם של יהודי נאי-יודה מבחינה מוסרית, תרבותית וגופנית עד לרמה הגבוהה ביותר שהאדם יכול להגיע אליה.

לאזרחות יהיו זכאים כל המתגוררים המקוריים וצאצאיהם הישירים משני המינים, וכל המהגרים שיגיעו אחר כך ויוכיחו, באמצעות שנתיים רצופות של חיים במדינת נאי-יודה, שהם מסכימים לחוקיה ולמטרותיה של המדינה היהודית הריבונית.

לכל מתגורר ואזרח כשיר ובריא בגופו יוקצו מגורים וחלקת אדמה לעיבוד לשימושו האישי. כל מתגורר ואזרח כשיר בגופו במדינת נאי-יודה, ללא הבדל מין ועיסוק, יידרש לעבד את האדמה בהתאם לכמות המזון שהוא או היא צורכים ולתת לקולקטיב יום אחד בשבוע של עבודה בחקלאות או בבניין. גם המדען והאמן, פקיד הממשלה והמכונה יקצה חלק קבוע משעות העבודה שלו ויאחוז בתורו במעדר ובמחרשה. עבודת השדה תיצור בסיס לסיפוק הצרכים העצמיים ולביטחון. היא תסייע בהכחדת ההבחנה הלא-מיומנים. היא תעודד יכולות מגוונות באמצעות מערכת שתבטיח רוטציה של עיסוקים. היא תשיק תרבות מאוזנת שלא תתרכז רק בהיבטים העירוניים או הכפריים. מלבד החוות של כל אזרח ואזרח לצורך מחייתו, אדמת המדינה תעובד ביחד כדי להבטיח מלאי מזון לצריכה ביתית או כדי לגדל יכול ליצוא ולסחר חליפין.

השירות במשטרה ובשירותי ההגנה יהיה אוניברסלי. אין ספק שהמדינה תספוג התנהגות עוינת או אף התקפות ישירות מצד דיקטטורות צבאיות חמסניות, לכן כל אזרח של מדינת נאי-יודה, ללא הבדל גיל, מין או עיסוק, יהיה חייב להתגייס בשעת הצורך למערכה. כל אזרח יהיה רשאי להחזיק מספר קבוע מראש של כלי נשק. השירות במשטרה, במשטרת הגבולות ובגופי

WHAT ABOUT A LAND FOR THE JEWS!

DECIMATED, DISPERSED, DESPISED—WITHOUT A COUNTRY, A NAME
OR A VOICE—WHICH WAY WILL THE JEWS TURN AFTER THIS WAR?

THE JEWISH INDEPENDENCE MANIFESTO

GIVES A RINGING ANSWER:
AN INDEPENDENT JEWISH NATION—IN A SOVEREIGN JEWISH STATE

FOR A COPY OF THE "JEWISH INDEPENDENCE MANIFESTO"

WRITE TO

JOSEPH HEFTER

2304 W.7th street
LOS ANGELES 5.CALIF.

ביטחון דומים יהיה חובתם של כל האזרחים. רמת ההכשרה בלוחמה מודרנית תבטיח שכל אזרח נאי-יודה יהיה מפקד שאפשר לסמוך עליו, מיומן בלוחמת גרילה ובלחימת שטח. אסטרטגיה, טקטיקה, חינוך גופני, טיסה, אימונים בנשק קל וכבוד ועוד יהיו חלק מחייו של כל אזרח עד שהיחסים הבינלאומיים יאפשרו את הורדת הכוננות.

הבריאות הגופנית והנפשית של תושבי נאי-יודה תהיה אחד התחומים החשובים ביותר במדינה. הטיפול הרפואי יינתן בחינם, ובתי המרקחת הציבוריים יספקו ציוד רפואי בסיסי.

הבחירה בצורת מערכת היחסים הזוגית – נישואים דתיים, אזרחיים או זוגיות חופשית – תהיה עניינם הפרטי של בני הזוג ותהיה נתונה לבחירתם במסגרת חוק היסוד של נאי-יודה. המדינה, אם תתבקש, תעזור להסדיר בעיות שעלולות להתעורר כתוצאה מהבדלים בהדדיות היחסים או מרצון לסיים אותם. המדינה תהיה אחראית לילדים שייוולדו בנאי-יודה או יובאו אליה, ותטפל בילדים שהוריהם לא יוכלו לפרנס אותם כראוי.

עשרת הדיברות שהנחו את היהודים ואת הנוצרים במשך מאות שנים, נתנו להם השראה ושוכתבו כאן לאור פילוסופיית החירות, ייצרו את הבסיס להתנהגות האנושית בנאי-יודה:

1. הנכם יהודים חופשיים ובעלי ברית של כל האנשים החופשיים.
2. אל תניחו לאף אחד ליטול את חירותכם ואל תשתחוו לפני שום אדון. לא יהיו לכם משרתים תחתיתכם ולא אדונים מעליכם.
3. חיו לאור האמת ודחו את השקר, הזדון והשנאה.
4. נוחו ככל שתצטרכו מעבודה קשה, כדי שדעתכם תהיה צלולה ודרכה נוכח אתגרי החיים.
5. כבדו את הישגי הדורות הקודמים, עזרו לטפח את הדור הנוכחי, וחשבו איך לעודד את הדורות הבאים.
6. אל תרצחו ואל תנפצו ערכים בהפקרות. את הרוצחים ואת המנפצים בערו מקרבכם ומקרב זולתכם.
7. הבטיחו גבר לכל אישה ואישה לכל גבר, כדי לקיים את כוח החיים של עמכם.
8. כבדו את זכותם של אנשים לפרטיות ושמרו על כבוד האדם שלהם.
9. חתרו תמיד, יד ביד עם האנושות החופשית, להעפיל למדרגה נעלה של תרבות, ולהגן על ההיגיון והצדק ביחסים החברתיים.
10. עקרו את החמדנות, האנוכיות והדיכוי מנפשכם וממעשיכם, וסלקו מקרב עמכם זכויות יתר ובטלנות.

השפה בנאי-יודה תהיה יידיש שעברה מודרניזציה, טיהור והפשטה ותיכתב באותיות לטיניות. מלבד יידיש, כל התושבים יידרשו לשלוט בשתי שפות זרות עיקריות. לימוד הספרות העברית

העתיקה, הפולקלור העברי, התורה והחוקים העבריים יזכה לעידוד. יש לזכור שהרקע העברי הקדום הזה חיבר במשך מאות שנים בין היהודים הפזורים בעולם וחישל אותם במאבק ההישרדות הארוך שלהם.

החינוך היסודי ומערכת החינוך המקצועי הכללי יהיו חובה והמדינה תספק אותם בחינם. המדינה תתמוך בהשכלה גבוהה, במחקר המדעי ובאמנויות ותטפח אותם.

האמונות הדתיות והצורות השונות של פולחן דתי יישארו עניינם הפרטי של אזרחי נאי-יודה ותושביה. המדינה לא תתערב בדת ולא תתמוך בה.

השיטה המוניטרית והפיסקלית תהיה מבוססת על יחידת המטבע של המדינה, יודה אחד. המטבע ישמש יחידת ערך להשוואה עם שווקים זרים וכמטבע חוץ לשם קשרי מסחר עם יתר מדינות העולם. תוקם מערכת קצרת מועד של שוברים רבעוניים, שתשמש כמטבע פנימי. תמורת תוצרי עבודתו יקבל האזרח או התושב מספר נתון של שוברים בהתאמה לערך השוק של היודה. הוא ישתמש בהם על פי רצונו או צרכיו במשך שלושת חודשי התוקף של השובר. שוברים שיוחזקו יותר משלושה חודשים יאבדו את תוקפם כמטבע, אך לא יאבדו את ערכם אם יוחזרו לקופת המדינה. שם הם יופקדו על שם בעליהם וישמשו לו כעתודה כספית אשר תהיה נגישה לו במשך כל חייו, במקרי חירום או לצורך כל מטרה סבירה בעיני המפקיד עצמו או המדינה, ותועבר ליורשיו תחת אותם התנאים.

ביטוח זקנה, כולל ביטוח לחלשים ולנכים, יהיה מאפיין ראשי במערכת הסוציאלית בנאי-יודה. לכל אזרח בנאי-יודה תהיה זכות לפרוש בגיל 55 למוסד קהילתי בבעלות המדינה, ושם יסופקו לו צורכי מחייתו בלי שיידרש לבצע בתמורה עבודה כלשהי או שירות מאומץ.

צורתם של היישובים תהיה מעגלית, והיו בהם כבישים רחבים ואזורים פתוחים לאוויר ולאור שמש. המגורים יהיו קלים וניידים, ויצוידו בפשטות מעשית.

המנהיג הפוליטי של נאי-יודה יהיה מינהלן ראשי שייבחר לארבע שנים בהצבעה פתוחה ברוב של שני שלישים מקולות אוכלוסיית הבוחרים. אוכלוסיית הבוחרים תורכב מכל האזרחים מגיל שש-עשרה, גיל הגיעם לבגרות. המינהלן הראשי ייעזר במועצה מינהלית בת עשרה אנשים שתיבחר בצורה דומה, תעסוק בענייני פנים וחוץ ותהיה אחראית לאסיפה הכללית של המדינה, שתיבחר אף היא בצורה דומה ותחזיק בידיה כוח חקיקה מוגבל. כוח החקיקה בפועל יופקד בידי העם, וכל משימה או שינוי בעלי חשיבות מרכזית יוחלטו בהצבעה כללית. נאי-יודה לא תאפשר לפוליטיקאים מקצועיים ודיפלומטים מקצועיים להתפתח בתחומה.

כוח החלוץ

כוח החלוץ של המתיישבים היהודים הראשונים, 500 אמריקנים צעירים ומספר דומה של אמריקניות צעירות, ייבחרו על סמך כושר גופני מעולה ורמה שכלית גבוהה. יוקם בשבילם בארץ הזאת [ארצות הברית] מחנה אימונים, שבו יעברו הכשרה בחקלאות, יערנות, בניין, מכונאות, היגיינה ולוחמה צבאית. הם ילבשו מדים מתאימים, יצוידו לשירות שדה, ויחולקו

ליחידות צבאיות מקבילות עם דיביזיות זעירות המתמחות באיתות ותקשורת, תעופה, ימאות, מיפוי וסקירה, טיפול רפואי, שיטור וכבאות, נגינה בתזמורת צבאית ועוד. אחרי יציאתה של קבוצה אחת לשטח הקנאי של נאי-יודה, תיכנס מכסה דומה למחנה ותתחיל בהכשרה. כך ייווצר מלאי רציף של מתיישבים מאומנים שיהיו זמינים למדינה החדשה בשנותיה הראשונות. אחרי שכוחות החלוץ האלה יכשירו את הקרקע, המדינה תהיה מוכנה לקבל מתיישבים לא מאומנים ותיישב אותם בחלקות האדמה שלהם.

הכסף הדרוש כדי לקנות את השטח למדינת נאי-יודה וכדי לארגן ולצייד את קבוצות המתיישבים החלוציות יצטרך להגיע מלבם ומידיהם של המוני היהודים ברחבי העולם. שיתוף הפעולה יתפוס את מקומן של תרומות ונדבות. תנועת נאי-יודה זקוקה למוחם, לכוחם ולזמנם של נשים וגברים אמיצים בכל עיסוק ומקצוע ומכל סגנון חיים המוכשרים לעבודה יצרנית.

מספרם הגדול של יהודים אמריקנים ואירופים ששפכו מיליונים רבים על סעד ותוכניות קולוניאליות אפוליות למחצה יצטרכו לעשות את הצעד האחרון והסופי כדי לקנות ארץ יהודית עצמאית קונקרטית ומוחשית. רק בשנותיים האחרונות תרמו יהודי אמריקה ואנגליה יותר מ-100 מיליון דולר במסגרת מסעות לגיוס כספים שניהלו גופים כמו הוועד הלאומי לפלשתינה, המגבית המאוחדת למען פלשתינה, הג'וינט, הקרן הקיימת לישראל, קרן היסוד ועוד גופים רבים אחרים, ובלי לראות באופן סוף למצוקה היהודית. אותם יהודים מאמריקה ומאנגליה יצטרכו אפוא להגיע לכלל החלטה ולעמוד מאחורי פתרון סופי וקבוע לבעיה היהודית. אם כל התפרצות של מעשי אכזריות נגד יהודים במקום כלשהו בעולם גורמת לנחלים של זהב יהודי להישפך לידיה של הקהילה המוכה – ובכך לסבסד ישירות את הכוחות האחראים לרדיפת היהודים – אפשר לדרוש לפחות תמיכה דומה גם בתנועה שמטרתה להפסיק אחת ולתמיד את האכזריות הזאת שמטיחים בה אגרופים זרים.

קריאה לפעולה

לבעיה היהודית יש לשים קץ! היהודים חייבים להתאחד סוף-סוף, להתייצב מול העולם ולדרוש חלקת אדמה חופשית על פני כדור הארץ, אדמה שתהיה שייכת להם בזכות, כפי שארצות אחרות שייכות למאה עמים וגזעים אחרים. העם היהודי זקוק למעט, ובשביל המעט הזה הוא נתן מקדמה של 5,000 שנים והוא מוכן ויכול לשלם את היתרה. דרישתם של היהודים צנועה למדי: שטח רציף, לא מעובד, לא מיושב (או מיושב באוכלוסייה מקומית דלילה), שיכול לאכלס 10 מיליון יהודים, בעל אקלים סביר פחות או יותר ובעל אדמה שניתנת לעיבוד. היהודים חייבים להשתחרר מהתלות הנוכחית שלהם במדינות אחרות, בין שהם חוסים תחת סובלנות דמוקרטית נדיבה ובין שתחת העריצות הפחדנית של פרעונים מודרניים ויעילים בני המאה העשרים!

אם כסף הוא שנדרש תמורת האדמה, היהודים הוכיחו מעל לכל ספק שהם ייתנו ביד רחבה כדי לשלם על כך. אם נדרשת ערובה לדבקות ארוכת טווח בהסכמים ובחובות, דורות של יהודים שהפגינו התמדה ונחישות מול מכשולים שלא יתוארו נותנים אותה. אם נדרשת הוכחה לפיתוח

רציף של השטח המיושב, ההתקדמות הרוחנית והחומרית הבלתי רוויה של היהודים תחת כל התנאים מספקת בשפע הוכחה כזאת.

תנועת נאי-יודה, כפי שהיא מוצגת בדפי הספרון הזה, חותרת להשיג שני יעדים ברורים ואמיצים. היעד הראשון הוא להשריש בנפשם של כל היהודים בכל קצווי תבל את ההכרה המוחלטת שהם יחידה לאומית חזקה ומוצקה, ושיש להם זכות מלאה להיות חלק ממדינה יהודית גדולה, ריבונית ובלתי מעורערת. היעד השני הוא לעשות כל מאמץ להבטיח לאומה היהודית חלק צודק וסביר באדמה ובמים שעל פני כדור הארץ ולייסד שם את המדינה היהודית הזאת. תנועת נאי-יודה נוטלת את מטה הנדודים הנצחיים מידיו של היהודי ומחליפה אותו באת, שבה יוכל לחפור ולבנות בסיס קבוע לייעודו הלאומי העצמאי.

כל מה שנדרש הוא צעד נועז אחד בכיוון הנכון. הפגנה אחת של כוח רצון מצד המוני היהודים, תנועה נחושה אחת מאחורי הדרישה המאוחדת "מקום ליהודי" – ומדינה יהודית עצמאית, חופשית וריבונית תתגלה כתמונה חדה. תקווה של מאות שנים תתממש. היהודים יעבדו סוף-סוף את אדמתם בחופש ובגאווה, ויחיו בשלווה בבתיהם!

הערות

1. מאפיונר יהודי אמריקני בניו יורק של שנות השלושים שנאשם באיומים ופגיעה בהפגנות פועלים (הערת העורכים).
2. אזור בחוף המזרחי של לוב שהיהודים היוו חלק גדול מאוכלוסייתו בתקופה הרומית (הערת העורכים).

